

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

2017-10-09

Projektet Föreningsutveckling - *Stockholmstrafiken och framtiden*

Utbildningsseminarium om pendelbåtstrafik den 14:e juni 2017

Naturskyddsföreningen i Stockholms län har under 2017 genomfört utbildningsseminarier med olika trafikteman för föreningens medlemmar. Syftet har varit att utbilda och upplysa våra medlemmar i några aktuella frågor i stockholmstrafiken. I mitten av juni genomförde vi det tredje och sista seminariet och det handlade om pendelbåtstrafik på Stockholms inre vattenvägar. Den här skriften sammanfattar det seminariet och är också tänkt att ge en kortfattad överblick över pendelbåtstrafiken på Stockholms inre farvatten.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se

Kansli
Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N
Postadress: Box 6361, 102 35 Stockholm

Telefon & e-post
Tel: 08-644 52 70
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se

Bankgiro & org.nr
5650-1844
802016 – 3138

Naturskyddsföreningen Stockholms län

1. Historik

Stockholms läge med Saltsjön i öster och Mälaren i väster och de många öarna som staden består av, har genom seklerna gett upphov till en ganska omfattande lokal sjötrafik, utöver den internationella sjöfarten. Transporter mellan malmarna och Stockholms småöar har skett med småbåtar och fartyg i många hundra år. En betydande del av gods- och persontransporterna skedde med hjälp av roddarmadamer, en sorts sjötaxisystem i Stockholm som fanns i bruk i ca 200 år (reglerad) och betydligt längre i oreglerad form.

Roddarmadamer har funnits sen 1400-talet men det äldsta dokumenterade kontraktet för en roddarmadam som finns bevarat är från 1700-talet. Roddarmadamer var ett eget skrå och verksamheten fortgick till mitten av 1800-talet som egen yrkesgrupp men i praktiken levde systemet vidare i ytterligare några decennier. Från 1875 och framåt blev istället ångsluparna vanliga i och med den industriella revolutionen och därmed ökades kapaciteten för sjötrafiken i Stockholm och restiden blev kortare mellan malmarna och de andra närliggande öarna. Det finns uppgifter om att roddarmadamer fortfarande fanns fram mot tiden för första världskriget.

Sjötrafiken med färjor var alltjämt levande i Stockholm under en stor del av 1900-talet men i takt med att kollektivtrafiken byggdes ut med spårvagnar och sedermera tunnelbana på 1950-talet och framåt, och inte minst bilismens utbredning, minskade den kollektiva trafiken på Stockholms inre vattenvägar successivt. Under en tid var den kollektiva trafiken på Stockholms inre vattenvägar begränsad enbart till Djurgårdsfärjan om man bortser från turisttrafiken med ångbåtar och större passagerarfärjor som trafikerade skärgården med utgångspunkt från Stockholm.

2. Hammarby sjöstad och Hammarbyfärjan

År 2000 när inflyttningen till Hammarby Sjöstad långsamt påbörjades sattes en skyttelfärja in mellan Södermalm och Hammarby Sjöstad. Det blev ett nytt kapitel för pendelbåttrafiken i Stockholm. Färjetrafiken kom även att fortsätta mot Nybroplan så småningom med ett eget fartyg. Inledningsvis var de flesta politiska partierna och tjänstemännen på dåvarande Gatugården och fastighetskontoret i Stockholm emot färjetrafiken och förordade istället en bro över Hammarby kanal. Verkligheten kom dock ikapp så småningom och färjetrafiken är i dag etablerad och omtyckt och ingen pratar längre om en broförbindelse.

Efter att Hammarbyfärjan infördes och permanentades tog diskussionen fart om ett större pendelbåttnät i Stockholm då politiker och allmänhet insåg potentialen för kollektivtrafik på Stockholms inre vattenvägar, inte minst då det byggs alltmer i sjönära lägen i Stockholm. Stockholms stad har visat ett relativt stort intresse för att få till ett pendelbåttnät i Stockholm. Men kollektivtrafiken planeras och drivs av SLL (Stockholms läns landsting) som

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se

Kansli
Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N
Postadress: Box 6361, 102 35 Stockholm

Telefon & e-post
Tel: 08-644 52 70
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se

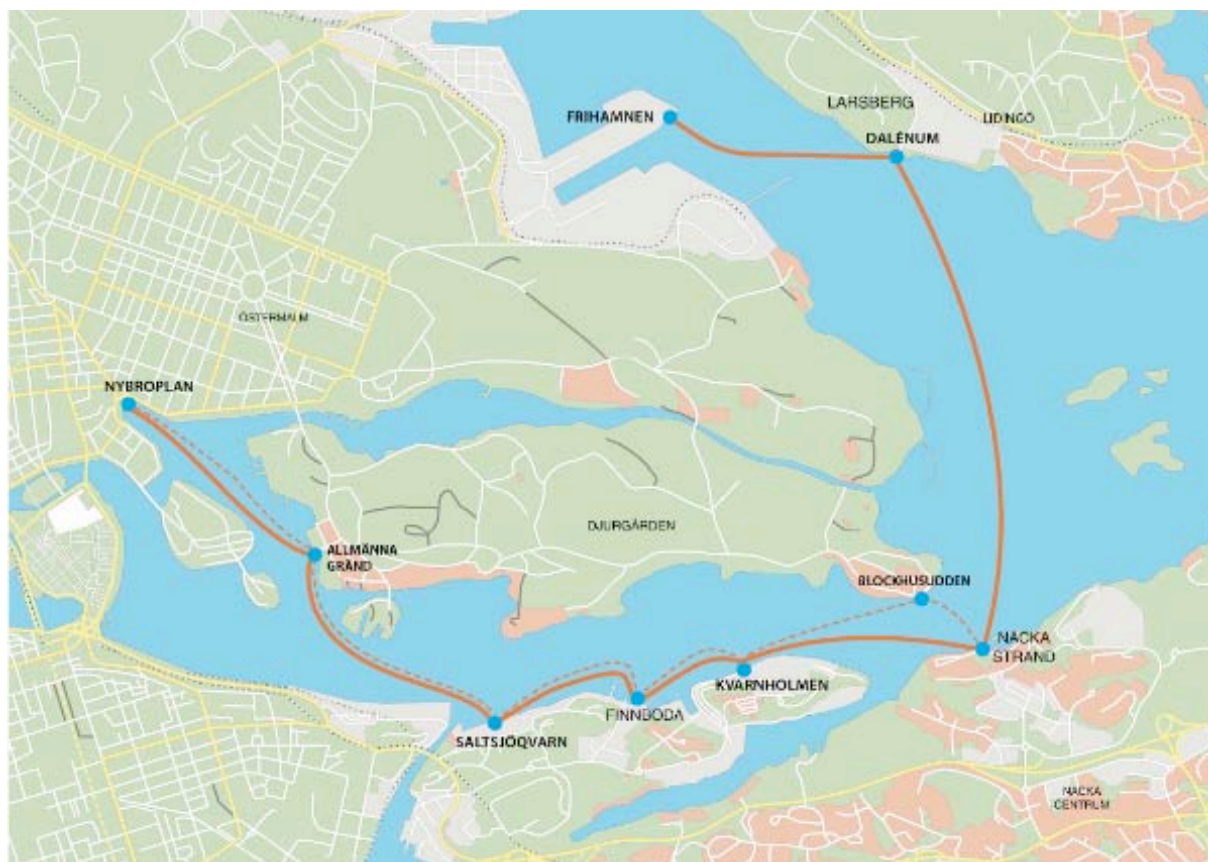
Bankgiro & org.nr
5650-1844
802016 – 3138

Naturskyddsföreningen Stockholms län

åtminstone i ett tidigare skede inte varit lika intresserade av kollektivtrafik på vattnet vilket enligt vissa bedömare har fördröjt utvecklingen av ett pendelbåtsnät. Det är SLL som är huvudman för kollektivtrafiken i hela Stockholms län. Hammarbyfärjan drivs dock med Stockholms stad som huvudman.

3. Båtlinjer som finns i dag i Stockholm

Kartan visar sjötrafik på Saltsjösidan av Slussen (trafik som bedrivs i SLL:s regi)

Bild: SLL, presentation

I SLL:s regi

Linje 80 (Sjövägen) som går mellan Frihamnen och Nybroplan, via Dalénium (Lidingö) - Nacka strand - Blockhusudden (vissa tider) - Kvarnholmen (Nacka) - Finnboda (Nacka) - Saltsjöqvarn (Nacka) - Allmänna gränd (Djurgården). Linjen trafikeras av en nybyggd, eldriven passagerarbåt. Elen som används till båten kommer från sol- och vindkraft.

Linje 82, Djurgårdsfärjan, som går mellan Ränthästartrappan/Slussen och Allmänna gränd på Djurgården, via Skeppsholmen.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se

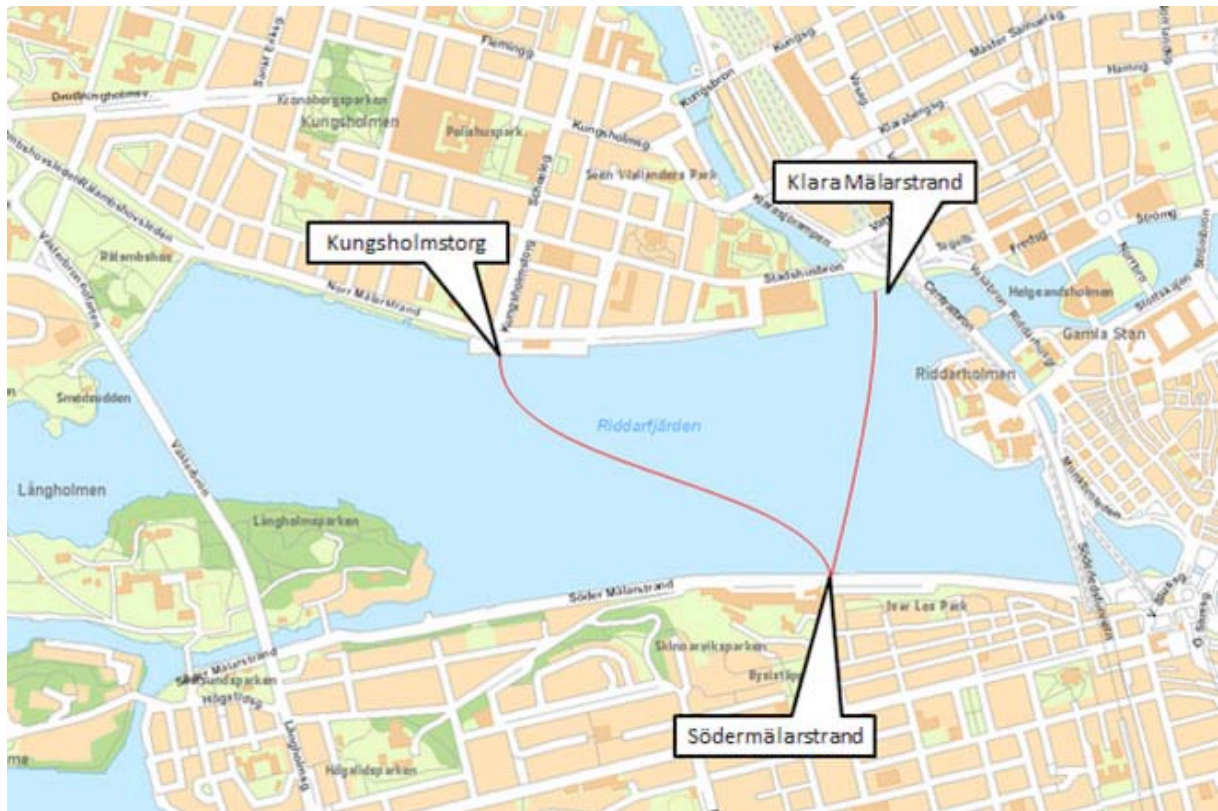
Kansli
Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N
Postadress: Box 6361, 102 35 Stockholm

Telefon & e-post
Tel: 08-644 52 70
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se

Bankgiro & org.nr
5650-1844
802016 – 3138

Naturskyddsföreningen Stockholms län

Båtlinjen över Riddarfjärden (under avveckling 2017) Bild: SLL

Linje 85 som går över Riddarfjärden: Klara Mälarstrand - Söder Mälarstrand - Kungsholmstorg. (Planerar man att lägga ner f.n. och återupptas först när ombyggnaden av Slussen är klar)

Linjekarta, linje 89.

Linje 89 som går mellan Tappström (Ekerö) och Klara Mälarstrand, via Kungshättan (Kungshatt) -Ekensberg - Lilla Essingen på helgfri måndag - fredag.

I Stockholms stads regi:

Sjöstadstrafiken (Hammarbyfärjan) och Cityline M/S Emelie. Operatör är Ressel rederi, www.ressel.se.

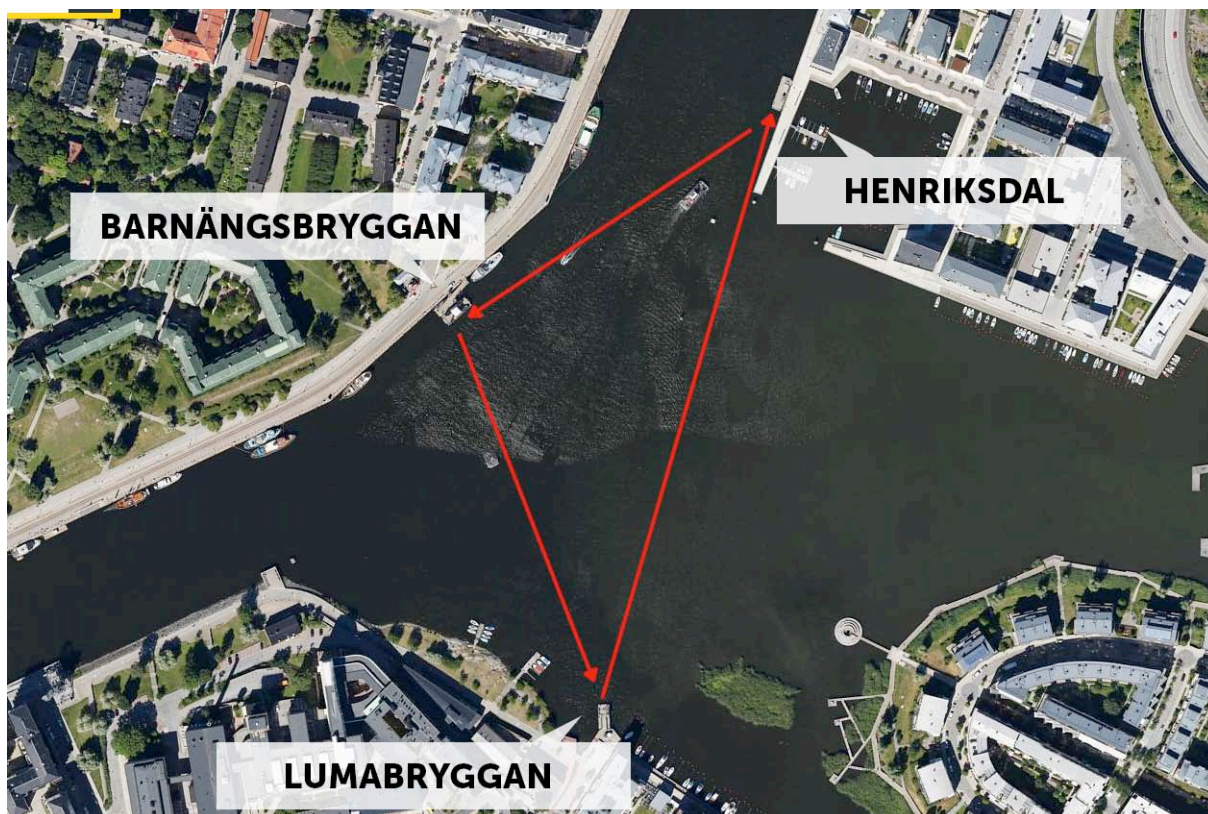
Linjesträckning Sjöstadstrafiken (2017)

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se

Kansli
Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N
Postadress: Box 6361, 102 35 Stockholm

Telefon & e-post
Tel: 08-644 52 70
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se

Bankgiro & org.nr
5650-1844
802016 – 3138

4. Kort om utbildningsseminariet 14:e juni

Utbildningsseminariet skedde den 14:e juni på Brygghuset i Stockholm och ett 15-tal medlemmar närvarade. Beatrice Sundberg, ordförande i länsförbundet, hälsade välkomna och Erik Beckman berättade sen om projektet och föreningens tidigare arbete med pendelbåtstrafik i Stockholm.

Stella Fare fortsatte sen med att föreläsa om historiken för sjötrafiken i Stockholm och berättade även om sina erfarenheter från att arbeta politiskt med pendelbåtsfrågan.

Marc Weiman, sjötrafikplanerare från SLL, berättade sen om dagens pendelbåtstrafik i Stockholm samt lite om framtiden och visade statistik. Sammanfattningsvis kan man säga att båttrafiken är populär och komfortabel och undersökningar visar att även om båtpendlingen tar lite mer tid än annan kollektivtrafik väljer många båten istället eftersom det ses som ett trevligt och positivt resesätt. Detta är t.ex. tydligt på Ekerösträckan som kommer att permanentas. På vissa håll och avgångar har båttrafiken varit så populär att passagerare har fått lämnats kvar på bryggan, de har inte fått plats på båten.

Naturskyddsföreningen Stockholms län

Att SL-kortet kan användas på färjorna sen en tid tillbaka har gjort det smidigare att åka och den vattenburna kollektivtrafiken lockar även många cyklister eftersom det går enkelt att transportera cyklar på de flesta fartyg.

Ett nytt fartyg som trafikerar linje 80 är eldrivet, i framtiden kan alla fartyg på Stockholms inre vattenvägar vara eldrivna men det är förknippat med stora investeringar.

5. Ekonomi i föreningens utbildningsprojekt

Utbildningsprojektet har som helhet haft en budget på ca 200 000 kr (tre olika seminarier) och projektet sträcker sig över 2016 och 2017. Största delen av projektet har finansierats av Trafikverkets stöd till ideella organisationer varifrån föreningen sökt och beviljats bidrag. Utslaget per deltagare är kostnaden ca 2700 kr vilket ligger i linje med liknande seminarier (halvdag) som anordnas av andra organisationer. Seminariet hölls i Brygghusets lokaler nära Odenplan kl. 17.30-21.00. Seminariet inleddes med fika med smörgås som tillhandahölls kostnadsfritt.

6. Projektledning

För projektet har Erik Beckman från länsförbundet varit projektledare och övriga som medverkat är Beatrice Sundberg som är ordförande, Katrin Jones Hammarlund som varit kanslisamordnare samt Karin Schmidt som är informatör.

Vi vill tacka alla de ideella krafter som varit med och möjliggjort projektet och förstås alla deltagare och föreläsare! Vi hoppas att kunna fortsätta denna föreläsningsserie med andra teman framöver.

Erik Beckman, projektledare trafik
Naturskyddsföreningen Stockholms län
erik.beckman (a) naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se

Kansli
Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N
Postadress: Box 6361, 102 35 Stockholm

Telefon & e-post
Tel: 08-644 52 70
kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se

Bankgiro & org.nr
5650-1844
802016 – 3138